

A büntetőeljárás különös szabályai

Segítő közreműködése: A tanú érdekében meghatalmazott ügyvéd járhat el. Az ilyen jogkörben eljáró ügyvéd az érintett személy tanúkénti kihallgatásnál is jelen lehet, a tanúnak felvilágosítást adhat a jogairól, de más tevékenységet nem végezhet és a vallomást nem befolyásolhatja. A segítő meghatalmazása nem mentesíti a tanút a tárgyaláson történő személyes megjelenés kötelezettsége alól. A meghatalmazott ügyvéd a kihallgatásról készült jegyzőkönyvet megtekintheti, arra észrevételeket terjeszthet elő.

Fiatalkorú tanú kihallgatása: A 18. életévét meg nem haladott tanú kihallgatásánál a törvényes képviselője, gondozója jelen lehet.

Ha a tanú a 14. életévét nem töltötte be, és a nyomozás során a bíróság kihallgatta, a tárgyalásra nem idézhető. Ha az ilyen tanú a tárgyalás időpontjában a 14. életévét betöltötte, a tárgyalásra különösen indokolt esetben idézhető.

A tárgyalás időpontjában 14. életévét be nem töltött személyt, akit a nyomozás során a bíróság tanúként nem hallgatott ki, de tanúkénti kihallgatása szükségessé vált, kiküldött bíró, vagy megkeresett bíróság útján kell kihallgatni.

Írásbeli vallomástétel: Az eljárási szabályok nyújtotta lehetőségek között a bíróság engedélyezheti, hogy a tanú a szóbeli kihallgatását követően, vagy helyette írásban tegyen vallomást. Ebben az esetben a tanú a vallomását saját kezűleg leírja és aláírja, az elektronikus okirat formájában elkészített vallomását minősített elektronikus aláírással látja el, vagy a tanúnak a más módon leírt vallomását bíró, vagy közjegyző hitelesíti. Az írásbeli vallomás megtétele nem zárja ki, hogy utóbb a tanút, ha ez szükséges, kihallgatás céljából a bíróság megidézzék.

Tanúvédelemhez való jog: Kiemelkedően fontos a tanú vallomása, amennyiben más bizonyíték híján döntően járul hozzá a büntetőjogi felelősség megállapításához. Azonban a terhelő vallomás esetenként a tanút is veszélybe sodorhatja. A tanúvédelem célja, hogy a tanú bármiféle külső befolyásolás nélkül vallomást tehessen. A tanú életének és testi épségének vagy személyes szabadságának védelme, valamint annak érdekében, hogy a tanú vallomástételi kötelezettségének eleget tegyen és a vallomását megfélemlítés nélkül tegye meg, a tanút törvényben meghatározottak szerint védelemben kell részesíteni. Az eljárási jogszabály a tanúvédelem négy fajtáját különbözteti meg:

1. **A tanú személyi adatainak zártan kezelése:** A bíróság hivatalból elrendelheti, illetve a tanú, vagy az érdekében eljáró ügyvéd kérelmére elrendeli, hogy a tanú személyi adatait az iratok között elkülönítve, zártan kezeljék. Ezekben az esetekben a tanú zártan kezelt adatait csak az ügyben eljáró bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság tekintheti meg. Személyi adatok zártan kezelésének megszüntetésére csak a tanú beleegyezésével kerülhet sor.

2. **A tanú különösen védetté nyilvánítása:** Különösen védetté akkor nyilvánítható a tanú, ha vallomása kiemelkedő súlyú ügy lényeges körülményeire vonatkozik; a vallomásától várható bizonyíték mással nem pótolható; a személye, a tartózkodási helye, valamint az, hogy az ügyész, illetve a nyomozó hatóság tanúként kívánja kihallgatni, a terhelt és a védő előtt nem ismert; személyének felfedése esetén a tanú vagy hozzátartozója élete, testi épsége vagy személyes szabadsága súlyos fenyegetésnek lenne kitéve. A nyomozási bíró dönt az ügyész indítványára a tanú különösen védetté nyilvánításáról. A különösen védett tanú a tárgyaláson nem hallgatható ki.
3. **A tanú személyi védelme:** Különösen indokolt esetben az eljárást folytató bíróság tanácsának elnöke, az ügyész, illetőleg a nyomozóhatóság kezdeményezheti, hogy a tanú külön jogszabályban meghatározott védelemben részesüljön. A kérelmet az eljárást folytató hatóságnál kell előterjeszteni, a szóbeli kérelmet jegyzőkönyvbe kell foglalni.
4. **A tanúvédelmi program:** Különösen kiemelkedő súlyú, elsősorban szervezeten elkövetett bűncselekmények esetén van lehetőség a programba való bekerülésre. A veszély mértékéhez igazodva biztosítja az állam tanú, illetve családja védelmét, mind a büntetőeljárásban, mind azt követően a büntetőeljárásban résztvevők, az igazságszolgáltatást segítők védelmi programjáról szóló 2001. évi LXXXV. törvény rendelkezései szerint. az igazságszolgáltatást segítő, továbbá velük közeli kapcsolatban álló személyek biztonságát, külön törvényben meghatározott szabályok szerint.